

กรณีถังแดงและผลกระทบที่มีต่อการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในพัทลุง*

The Red Barrel Incident and Its Effects on Land Titling in Phatthalung

สมิทธิ ชูชัยวัฒนา**

Smithi Choochaiwattana

อ.ดร.กนิษฐา ชิตช่าง***

Dr. Kanitha Chitchang

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาผลกระทบของกรณีถังแดงที่มีต่อกระบวนการเร่งรัดออกโฉนดที่ดิน โดยเฉพาะในจังหวัดพัทลุง การศึกษาพบว่าผลกระทบของกรณีถังแดงทำให้รัฐบาลปรับเปลี่ยนแนวทางการป้องปรามการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์สู่การพัฒนาและการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านมากขึ้น ทั้งนี้ การเร่งรัดออกโฉนดที่ดินเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของแนวทางใหม่นี้ดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามลัทธิเสรีนิยมใหม่อีกด้วย

คำสำคัญ: การออกโฉนดที่ดิน, พัทลุง, กรณีถังแดง

Abstract

This article examines the effect of the Red Barrel Incident on land titling process in Phatthalung province. The study finds that the effects of this incident made the Thai government adjust and change its policy on Communist prevention and suppression to the one that focused more on economic development and poverty reduction. Furthermore, land titling was an important part of this new policy. It also

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง นโยบายรัฐกับการจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดินของจังหวัดพัทลุง.

This article is part of thesis "The State Land Rights and Land Management Policy in Phatthalung Province".

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Student of Master of Art Program in History, Kasetsart University.

Corresponding author, e-mail : smithi63@hotmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Thesis advisor, lecturer at the department of History, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

corresponded with national development strategy along the lines of Neo-Liberalism.

Keywords: land titling, Phatthalung, Red Barrel Incident

บทนำ

ระหว่าง พ.ศ. 2508-2523 จังหวัดพัทลุงประสบปัญหาการเคลื่อนไหวล้มล้างรัฐบาลด้วยกำลังอาวุธโดยกลุ่มก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา รัฐบาลเริ่มปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายนี้ด้วยกำลังอย่างรุนแรงในบริเวณจังหวัดพัทลุงและได้นำไปสู่เหตุการณ์ที่ภายหลังถูกเรียกว่ากรณี "ถังแดง" ทำให้มีผู้ที่รัฐสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์เสียชีวิตจำนวนมาก แต่การปราบปรามดังกล่าวไม่ได้ทำให้ปัญหาคอมมิวนิสต์ในจังหวัดพัทลุงยุติลง ตรงกันข้ามกลับส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นหวาดกลัวเจ้าหน้าที่ และไปเข้ากับกลุ่มคอมมิวนิสต์มากขึ้น นอกจากนั้นกรณีถังแดงยังกลายเป็นข่าวที่สร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่อื่นของประเทศ ดังนั้น เมื่อปัญหากลุ่มก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ไม่ได้ยุติลงด้วยการปราบปรามอย่างรุนแรง รัฐบาลไทยจึงเริ่มเปลี่ยนนโยบายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการอื่นๆ นอกจากการใช้กำลัง อาทิ ใช้วิธีการทางการเมือง ใช้การพัฒนาพื้นที่ที่มีคอมมิวนิสต์ และการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งนำไปสู่นโยบายการเมืองนำการทหาร แม้รัฐบาลจะแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ได้โดยผ่านวิธีการทางการเมือง และสถานการณ์เมืองระหว่างประเทศโดยความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทำให้ภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ลดลงไป แต่นโยบายเร่งรัดพัฒนาประเทศเพื่อแก้ปัญหาความยากจนยังคงดำเนินการต่อไปโดยเฉพาะในชนบท ความพยายามดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกที่มีแนวคิดเสรีนิยมใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีโดยแก้ปัญหาความยากจนด้วยการให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ วิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาความยากจน คือ เร่งรัดการออกเอกสารสิทธิที่ดินเพื่อให้คนยากจนสามารถมีเอกสารเป็นหลักประกันสิทธิในการถือครองที่ดินและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเสรีนิยมใหม่ในเรื่องการเพิ่มสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนด้วย บทความนี้จะอธิบายเรื่องผลกระทบของปรากฏการณ์ "ถังแดง" อันนำไปสู่การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดพัทลุงและการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินของจังหวัดพัทลุงในเวลาต่อมา

1. กรณีถังแดงและผลกระทบที่เกิดขึ้น

กรณีถังแดง และคำว่า "ถังแดง" ปรากฏเป็นข่าวครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ระดับประเทศของไทยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 คำว่า "ถังแดง" นี้มาจากการอ้างอิงคำพูดของชาวบ้านที่หวาดกลัวภัยถังแดงซึ่งหมายถึงวิธีการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงของทางการ โดยจับผู้ต้องสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์หรือแนวร่วมคอมมิวนิสต์ใส่ลงถังน้ำมันสีแดงและเผาทั้งเป็น ในเดือนเดียวกันนั้นเมื่อศูนย์กลางนักศึกษาของพื้นที่จังหวัดพัทลุงได้นำชาวบ้านจังหวัดพัทลุงมาเล่าเหตุการณ์กรณีถังแดงที่ท้องสนามหลวง นายอำเภอ ร่องเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุงจึงได้บัญญัติใช้คำว่า "ถังแดง" เรียกเหตุการณ์การปราบปรามดังกล่าวที่เกิดขึ้นในจังหวัดพัทลุง (สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, เอกสาร

ก/ป72518/9) ดังนั้น “ถังแดง” จึงได้ถูกใช้เรียกเหตุการณ์การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยการเผาถังน้ำมันที่เกิดขึ้นในพัทลุงช่วง พ.ศ. 2514-2516 ตั้งแต่นั้นมา

ครั้นเมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเนื่องจากภัยคอมมิวนิสต์ยุติลง ได้มีงานศึกษาเกี่ยวกับกรณีถังแดงและสรุปเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ถังแดง” ใหม่ จากมุมมองชาวบ้านในพัทลุงที่ผ่านเหตุการณ์นั้น ถังแดงไม่ได้เป็นเพียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2514-2516 ตามที่มีการกล่าวถึงในหนังสือพิมพ์และกลุ่มนักศึกษาใน พ.ศ. 2518 เท่านั้น คำว่า “ถังแดง” ยังมีขอบเขตที่กว้างขวางครอบคลุมถึงกระบวนการที่รัฐใช้วิธีการต่างๆ ในการยับยั้งการต่อต้านการต่อสู้ของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านจำนวนมากเสียชีวิตลงโดยมิได้ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม (สมยศ เพชราและคณะ, 2549, 115) รวมถึงกรณีอื่นๆ ตั้งแต่การยิงทิ้ง การถีบลงจากที่สูง รวมทั้งการจับกุมและการทรมานผู้ต้องหาด้วย (เพ็งอึ้ง, 114-115) คำว่า “ถังแดง” ในบทความนี้จะใช้อธิบายความหมายอย่างกว้างนี้

กรณีถังแดงที่เกิดขึ้นในจังหวัดพัทลุงภายใต้บริบทสงครามเย็นเนื่องจากประเทศไทยสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านคอมมิวนิสต์มาตลอดช่วงสงครามเย็นตั้งแต่การเข้าร่วมสงครามเกาหลีระหว่าง พ.ศ. 2493 - 2496 จนถึงสงครามเวียดนามซึ่งรัฐบาลไทยอนุญาตให้สหรัฐอเมริกาใช้ฐานทัพในประเทศท่าสงครามในเวียดนามตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ส่งผลให้ประเทศจีนและเวียดนามเหนือไม่พอใจและทำการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ไทยเพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลไทย (เดวิด เค วัยอาจ, 2556: 398) โดยประเทศจีนและเวียดนามให้การสนับสนุนทั้งอาวุธและการฝึกแก่พรรคคอมมิวนิสต์ไทย (เพ็งอึ้ง: 401) และตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ช่องว่างระหว่างความเป็นอยู่ระหว่างเมืองกับชนบททำให้พรรคคอมมิวนิสต์สามารถเข้าแทรกซึมและปฏิบัติการด้วยอาวุธในพื้นที่ชนบทในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ตอนล่างได้ (เพ็งอึ้ง: 400-401) ต่อมาจังหวัดพัทลุงจึงเป็น 1 ใน 16 จังหวัดที่มีพรรคคอมมิวนิสต์เข้ามาปฏิบัติการมากที่สุดของประเทศ (พลเอกสายหยุด เกิดผล: 2537, 8) ส่งผลให้รัฐบาลส่งทหารเข้ามาเพื่อช่วยปราบปรามกลุ่มคอมมิวนิสต์และพยายามจัดการกับกองกำลังคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เพราะฝ่ายทหารเห็นว่าคอมมิวนิสต์เป็นศัตรูที่ต้องปราบให้หมดสิ้นไปผ่านการปลูกฝังความคิดจากรัฐบาลที่มีต่อคอมมิวนิสต์ว่าเป็นผู้ก่อการร้ายและภัยร้ายของชาติ (สมยศ เพชรา และคณะ, อ้างแล้ว: 124 - 126)

การปราบปรามด้วยการสังหารผู้ต้องสงสัยทำให้ชาวบ้านเสียชีวิตมากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งพรรคคอมมิวนิสต์ได้พยายามวางตัวเป็นมิตรกับชาวบ้านในเขตปฏิบัติการ ทำให้การโฆษณาชวนเชื่อของรัฐที่กล่าวถึงคอมมิวนิสต์ว่าเป็นบุคคลอันตรายต่อชาวบ้านเริ่มไม่ได้รับความเชื่อถือ ใน พ.ศ. 2513 รัฐบาลจึงประกาศกฎอัยการศึกในพื้นที่จังหวัดพัทลุงและเจ้าหน้าที่รัฐได้เพิ่มความรุนแรงในการปราบปรามตามแนวเทือกเขาบรรทัดในจังหวัดพัทลุงซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์ถังแดงในที่สุด งานวิจัยเกี่ยวกับกรณีถังแดง (เพ็งอึ้ง: 126-129) ได้มีการศึกษาพบว่ามีการปราบปรามอย่างรุนแรงโดยการใส่ร้ายป้ายสีและเหวี่ยงแหทำให้มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเสียชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง พ.ศ. 2514-2516 ชาวบ้านจึงหวาดกลัวเจ้าหน้าที่ของรัฐและร่วมมือกับคอมมิวนิสต์มากขึ้น ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ที่มโนนโยบายผูกมิตรกับชาวบ้านจึงสามารถเข้าถึงชาวบ้านได้ ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลได้สูญเสียการสนับสนุนจากชาวบ้านในท้องถิ่น ดังนั้นวิธีการปราบปรามนี้จึงไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์แต่กลับทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ในพัทลุงเข้มแข็งมากขึ้น

2.บริบทสงครามเย็นและวาทกรรมการพัฒนา กับแนวคิดเสรีนิยมใหม่

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ากรณีถึงแดงเกิดขึ้นได้ภายใต้บริบทสงครามเย็น บริบทสงครามเย็นยังทำให้สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทสนับสนุนรัฐบาลไทย เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นนโยบายสกัดกั้นการคุกคามของคอมมิวนิสต์ด้วยแผนด้านการเมืองและด้านเศรษฐกิจ ทางด้านเศรษฐกิจดำเนินการผ่านการสนับสนุนวาทกรรมการพัฒนาด้วยมีเป้าหมายเพื่อลดปัญหาความยากจนเป็นการลดฐานสนับสนุนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์พร้อมกัน สหรัฐอเมริกาเชื่อว่าถ้าความยากจนหมดไปประเทศนั้นจะไม่กลายเป็นคอมมิวนิสต์ (กนิษฐา ชิตช่วง, 2556, 62) นอกจากนี้สงครามเย็นยังทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีกับสังคมนิยม โดยสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนเศรษฐกิจทุนนิยมได้รับเอาแนวคิดเสรีนิยมใหม่อันเป็นแนวคิดที่ต้องการให้เศรษฐกิจถูกควบคุมโดยพลังตลาด ดังนั้น แนวคิดนี้จึงสนับสนุนการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ลดข้อจำกัดและกฎระเบียบของรัฐ แปรรูปกิจการของรัฐให้เป็นเอกชน ขณะเดียวกันแนวคิดนี้สนับสนุนให้เพิ่มสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนให้มั่นคงปลอดภัยขึ้น (เสนห์ จามริก, 2549: 172, 175) ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงสนับสนุนประเทศไทยให้มีการพัฒนาเพื่อรับมือกับการขยายอิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์ด้วยแนวทางเสรีนิยมใหม่นี้ ถึงแม้รัฐบาลเริ่มใช้แนวทางการพัฒนามากขึ้นในจังหวัดพัทลุง แต่รัฐบาลไทยยังคงใช้กำลังปราบปรามนำการพัฒนาจนกระทั่งรัฐบาลหันมาใช้นโยบายการเมืองนำการทหารเพื่อแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ ดังนั้นการพัฒนาตามแนวทางที่สหรัฐอเมริกานำได้ก่อให้เกิดการเร่งรัดออกเอกสารสิทธิและโฉนดที่ดินในเวลาต่อมา

รัฐเริ่มเร่งพัฒนาชนบทในจังหวัดพัทลุงตามแนวคิด “วาทกรรมการพัฒนา” ตั้งแต่ใน พ.ศ. 2515 ด้วยการประกาศเขตการเร่งรัดพัฒนาชนบทในจังหวัดพัทลุงเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2516 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2515) แต่รัฐยังไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาภัยคอมมิวนิสต์ ถึงแม้รัฐพยายามเพิ่มการพัฒนาเพื่อดึงมวลชนแต่รัฐยังไม่ได้มีนโยบายอื่นๆแทนการใช้กำลังทหารปราบปราม ดังนั้น กล่าวได้ว่ารัฐบาลยังคงเน้นการปราบปรามนำการพัฒนาจนกระทั่งใน พ.ศ. 2523 เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ เริ่มมีการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง ประชาชนเริ่มมีเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลไทยได้รับแนวคิดจากสหประชาชาติเรื่อง “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” จากนั้นฝ่ายทหารได้หารือกับอดีตแกนนำพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่มอบตัวตามโครงการของแผนการอุญเทพซึ่งเป็นแผนทางจิตวิทยาที่เกลี้ยกล่อมให้สมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ออกมามอบตัวกับรัฐบาล (พลเอกสายหยุด เกิดผล, อ้างแล้ว: 278 - 286) ทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เริ่มนโยบายการเมืองนำการทหาร ตามประกาศที่ 66/23 เนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าควรใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา มากกว่าการใช้กำลังทหาร (กนิษฐา ชิตช่วง, อ้างแล้ว: 84 - 85) รวมถึงการใช้แผนได้รื้อฟื้นในพื้นที่ภาคใต้เพื่อจัดการกับคอมมิวนิสต์ โดยเข้าถึงชาวบ้านด้วยวิธีต่างๆ ตั้งแต่ การลงโทษหรือย้ายข้าราชการที่ประพฤติมิชอบ การตั้งหน่วยสันตินิมิต การตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ การตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง เป็นต้น จากนั้นทหารจึงค่อยดำเนินการปราบปรามโจมตีฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์โดยตรงในภายหลัง (หาญ ลีนาพันธ์, 2527) นโยบายการเมืองนำการทหารทำให้รัฐบาลเน้นการใช้พัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าการใช้กำลังปราบปราม ดังนั้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา การพัฒนาทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจนำการใช้กำลัง กลายเป็นแผนใหม่ในการแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์

ประกอบกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์เริ่มสลายตัวไปในที่สุด

3.วาทกรรมการพัฒนาและการออกโฉนดที่ดิน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2516 รัฐบาลไทยได้เริ่มนโยบายเร่งรัดพัฒนาในพื้นที่จังหวัดพัทลุงเนื่องจากการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายตามวาทกรรมการพัฒนาตามที่สหรัฐอเมริกาได้ให้คำแนะนำและสนับสนุนภายหลัง พ.ศ. 2523 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ค่อยๆ ลื่นอิทธิพลลง สถานการณ์ทางการเมืองที่ประชาธิปไตยและการเลือกตั้งเริ่มมีบทบาทมากขึ้นทำให้รัฐบาลยังคงดำเนินวาทกรรมการพัฒนาด้วยโครงการต่างๆ รวมทั้งการออกโฉนดที่ดิน เนื่องจากโฉนดที่ดินทำให้คนจนที่มีโฉนดที่ดินสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาความยากจนตามวาทกรรมการพัฒนา อีกทั้งการออกโฉนดที่ดินยังเป็นการดำเนินการตามกระบวนการของการเพิ่มสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนตามแนวคิดเสรีนิยมใหม่ที่กล่าวมาแล้วด้วย ดังนั้น รัฐบาลได้ให้ความสนใจในดำเนินการออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุง ซึ่งธนาคารโลกได้สนับสนุนการดำเนินการเร่งรัดออกโฉนดที่ดิน เพราะในช่วงเวลาที่ผ่านมาการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศยังล่าช้าและมีประชาชนในจังหวัดพัทลุงเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีโฉนดที่ดิน เนื่องจากโดยทั่วไปคนที่มีฐานะดีพอจึงสามารถขออกโฉนดที่ดินได้เนื่องจากการขออกโฉนดที่ดินมีค่าใช้จ่ายสูงทำให้กรมที่ดินได้ขอคำแนะนำจากธนาคารโลกจึงเกิดเป็นโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศขึ้น

การเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินและเอกสารสิทธิที่ดินรูปแบบอื่นๆ ในจังหวัดพัทลุงเริ่มตั้งแต่มีการจัดตั้งสำนักงานที่ดินจังหวัดใน พ.ศ. 2499 ก่อนที่ธนาคารโลกจะเข้ามาสนับสนุนการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินใน พ.ศ. 2523 โดยกรมที่ดินดำเนินการเร่งรัดออกเอกสารสิทธิด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี ตั้งแต่การออกโฉนดที่ดินแบบท้องถิ่นซึ่งออกโฉนดจากการทำแผนที่ด้วยเข็มทิศวัดแบบเดิมเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย และเร่งรัดการออกเอกสารแสดงสิทธิถือครองที่ดินประเภทหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ซึ่งดำเนินการในช่วง พ.ศ. 2516 - 2523 พัฒนาไปสู่การเร่งรัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศซึ่งดำเนินการครั้งแรกที่จังหวัดพัทลุงในปีงบประมาณ 2517 (เพิ่มสุข, 2516: 60 - 65) กระนั้นใน พ.ศ. 2523 รัฐบาลสามารถเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินในจังหวัดได้เพียง 15,621 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 42,406 ไร่ (กรมที่ดิน, 2524: 89) จำนวนโฉนดที่ดินและพื้นที่ที่มีโฉนดที่ดินดังกล่าวนี้มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดพัทลุงซึ่งมีขนาดประมาณ 2 ล้านไร่ (กรมที่ดิน, 2514: หน้าตาราง) จากรายงานสำมะโนเกษตรของสำนักงานสถิติแห่งชาติใน พ.ศ. 2521 จังหวัดมีผู้ครอบครองใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรทั้งหมดราว 904,000 ไร่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2521: 4) ดังนั้น พื้นที่ในจังหวัดที่มีผู้ครอบครองทั้งหมดย่อมมีขนาดมากกว่าพื้นที่ที่มีการครอบครองเพื่อการเกษตรนี้ อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2523 จังหวัดพัทลุงได้เร่งออกเอกสารสิทธิที่ดินประเภทหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ด้วยวิธีต่างๆ รวมทั้งการใช้ภาพถ่ายทางอากาศในการทำแผนที่ได้จำนวนถึง 107,746 ฉบับ ครอบคลุมพื้นที่ 558,863 ไร่ (กรมที่ดิน, 2524: 89) ทำให้ประชาชนบางส่วนมีเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินและสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้สะดวกขึ้นบ้างแล้ว

ธนาคารโลกสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินในประเทศ เพราะโฉนดที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์ที่มอบกรรมสิทธิ์ที่ดินสูงสุดตามกฎหมายแก่ประชาชนและโฉนดที่ดินทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้เต็มที่มากที่สุด ดังนั้นการเร่งออกโฉนดที่ดินจึงเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางลดความยากจนตามแนวทางเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ที่สนับสนุนการเพิ่มสิทธิให้ประชาชนและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยพลังตลาดทุนเสรีประกอบกับสหรัฐอเมริกาได้ใช้อิทธิพลที่มีอยู่ในธนาคารโลกซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของตนเอง (เสนห์ จามริก, อ้างแล้ว: 175) ส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยพัฒนาเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมเพื่อรับมือการขยายอิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์ (อ้างแล้ว: 168) พร้อมกันนั้นสหรัฐอเมริกาที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเสรีนิยมใหม่ได้สนับสนุนแพร่ขยายแนวคิดเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ผ่านทางธนาคารโลกได้ด้วย (อ้างแล้ว: 172) ในทศวรรษที่ 2520 ธนาคารโลกจึงสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ด้วยเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์แบบเสรีนิยมในการสนับสนุนการออกโฉนดที่ดินว่าช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน (Larsson, 2007: 213) ธนาคารโลกจึงมีบทบาทอย่างมากในการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินตามที่ประเทศไทยแจ้งว่าที่ดินส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่มีโฉนดที่ดิน ซึ่งจากการศึกษาของลาสันแสดงว่า ปัจจัยทางการเมืองในแง่มุมของการได้ครอบครองโฉนดที่ดินช่วยสร้างความมั่นคงทางการเมืองให้กับรัฐ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจึงเห็นความสำคัญในการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ต้องการโฉนดที่ดิน ทำให้ประชาชนพอใจการทำงานของรัฐบาลอันเป็นการลดภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ (Ibid: 195 - 204) แม้ว่าโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินนี้ไม่ใช่เรื่องรีบด่วนทางเศรษฐกิจของไทย แต่ปัญหาคอมมิวนิสต์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกในการดำเนินโครงการดังกล่าว

อิทธิพลของธนาคารโลกที่มีต่อการเร่งรัดออกเอกสารสิทธิ์เริ่มมีบทบาทตั้งแต่ประเทศไทยก่อตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติตามแนวคิดและการสนับสนุนจากธนาคารโลก (เสนห์ จามริก, อ้างแล้ว: 270) โดยระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2523 สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้สนับสนุนการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติบางส่วนแล้วต่อมาใน พ.ศ. 2524 แม้ว่าประเทศไทยจะได้ดำเนินโครงการเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ประเภท น.ส.3ก เพื่อให้ประชาชนมีเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินและเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น แต่ น.ส.3ก ยังไม่ให้กรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมาย ดังนั้น น.ส.3ก จึงไม่ตอบสนองแนวความคิดเสรีนิยมใหม่ได้เต็มที่ ธนาคารโลกภายใต้ความคิดเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ที่สนับสนุนการเพิ่มสิทธิในทรัพย์สินแก่ประชาชนให้มากที่สุดต้องการสนับสนุนการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในไทยให้เสร็จสิ้น ทำให้โครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินของกรมที่ดินได้รับงบประมาณสนับสนุนส่วนหนึ่งด้วยเงินกู้จากธนาคารโลกจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ใน พ.ศ. 2524 รัฐบาลไทยและธนาคารโลกจึงเริ่มปรึกษาอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ (โสภณ ชัยสุวรรณ, 2526: 12) โดยเจ้าหน้าที่ของธนาคารโลกและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแห่งออสเตรเลียเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ไทยและช่วย

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำโครงการร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน ซึ่งหน่วยงานของรัฐบาลออสเตรเลีย สนับสนุนค่าใช้จ่ายจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการใน พ.ศ. 2526 ทำให้เกิดการดำเนินการปรับปรุงกรมที่ดินในทุกด้านโดยเฉพาะด้านการทำแผนที่และเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศภายในระยะเวลา 20 ปี¹ และในปีต่อมารัฐบาลได้อนุมัติโครงการและงบประมาณตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้เสนอ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2527) ขณะเดียวกันกรมที่ดินได้ดำเนินการกู้เงินจากธนาคารโลก ธนาคารโลกจึงได้พิจารณาและอนุมัติโครงการในชื่อโครงการ Land Tilting Project ธนาคารโลก และรัฐบาลไทยได้ลงนามในสัญญากู้เงินจำนวน 35 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งสำหรับดำเนินโครงการที่มีชื่อเรียกในภาษาไทยว่า "โครงการพัฒนากฎที่ดินและเร่งรัดการออกโฉนดที่ดิน" ในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน²

โครงการพัฒนากฎที่ดินและเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินมีเนื้อหาและเป้าหมายเพื่อต้องการเพิ่มความมั่นคงทางที่ดินโดยรัฐบาลคาดว่าผลที่จะได้รับจะทำให้จำนวนประชากรครึ่งหนึ่งของผู้ได้รับเอกสารสิทธิซึ่งเป็นคนจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน (World Bank, 1984: 18-20) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อลดภาวะความยากจน (poverty reduction) ของธนาคารโลก และรัฐบาลพยายามจัดทำโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือคนยากจนซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันไม่ให้คนจนถูกชักจูงโดยพรรคคอมมิวนิสต์อีกด้วย

โครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศโดยอาศัยเงินกู้จากธนาคารโลกนี้จึงได้ส่งผลให้กรมที่ดินสามารถเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุงได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากกรมที่ดินสามารถดำเนินการออกโฉนดที่ดินด้วยโครงการอื่นๆ ที่อยู่ในงบประมาณกรมที่ดินในพื้นที่จังหวัดพัทลุงได้มากขึ้น เช่น โครงการสำรวจออกโฉนดที่ดินและโครงการออกโฉนดที่ดินแบบท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้กรมที่ดินสามารถเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุงด้วยโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเงินกู้ของธนาคารดังกล่าวในภายหลัง ดังนั้น จำนวนโฉนดที่ดินจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2527 พัทลุงมีโฉนดที่ดิน 32,684 ฉบับ ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 47,080 ฉบับ ในพ.ศ. 2535 และเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวน 69,504 ฉบับ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 153,592 ไร่ ในพ.ศ. 2540 จากนั้นเมื่อโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกเสร็จสิ้นลง ในพ.ศ. 2547 จังหวัดพัทลุงมี

¹ โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากขึ้นได้รับหลักประกันของการเป็นเจ้าของที่ดินด้วยเป้าหมายที่ประชาชนจำนวนมากจะได้รับโฉนดที่ดิน ซึ่งธนาคารโลกเชื่อว่าการมีความมั่นคงทางที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงการยังมีวัตถุประสงค์อีกประการคือ ปรับปรุงการกระบวนการการทำแผนที่ระหว่างของประเทศและกระบวนการออกโฉนดที่ดินให้รวดเร็วขึ้น เพื่อเป้าหมายให้การกำหนดแผนที่ของประเทศไทยได้มาตรฐานและเสร็จสมบูรณ์ (World Bank, 1984: 11 - 12)

โครงการยังได้รับผลที่คาดว่าจะได้รับและเหตุผลสนับสนุนให้ดำเนินโครงการ คือ ความมั่นคงทางที่ดินที่มากขึ้นทำให้เจ้าของที่มีลงทุนในที่ดินเพิ่มขึ้นและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ดีขึ้น การทำแผนที่ดินและการลงลงทะเบียนที่ดินประสิทธิภาพที่มากขึ้นยังทำให้รัฐบาลมีรายได้มากขึ้นจากภาษีเกี่ยวกับที่ดิน นอกจากนี้โครงการยังได้นำเสนอว่าคนยากจนจำนวนมากได้รับประโยชน์เนื่องจากคนเหล่านั้นอยู่ในกลุ่มผู้ที่ได้รับโฉนดที่ดินจากโครงการนี้ด้วย (Ibid: 18-19)

² ดูรายละเอียดสัญญาเงินกู้ของโครงการได้ใน Thailand-Land Tilting Project: Loan 2440-Loan Agreement-Conformed และดูรายละเอียดโครงการที่เสนอต่อธนาคารโลกเพิ่มเติมได้ใน Thailand-Land Tilting Project

โฉนดที่ดินเพิ่มขึ้นเป็น 199,515 ฉบับ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 541,353 ไร่ และโฉนดที่ดินยังเป็นเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดพัทลุงมากกว่าเอกสารสิทธิ์ในที่ดินชนิดอื่นๆ ของจังหวัดด้วย (กรมที่ดิน, 2548: 56)

โครงการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินด้วยงบประมาณจากเงินกู้ของธนาคารโลกจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเร่งการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และเมื่อประชาชนมีโฉนดที่ดินมากขึ้นย่อมกล่าวในภาพรวมได้ว่าโฉนดที่ดินที่เพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับประโยชน์มากขึ้นจากการมีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินซึ่งมีที่ตั้งและขอบเขตของที่ดินที่ชัดเจน และได้ประโยชน์จากการใช้โฉนดที่ดินเป็นหลักประกันทางการเงินได้ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะสรุปได้ว่าโครงการนี้ทำให้ประชาชนจำนวนมากน้อยเพียงใดที่ได้รับประโยชน์จากโฉนดที่ดินดังกล่าว

โครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินเกิดขึ้นได้จากนโยบายเร่งพัฒนาเพื่อลดและป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ในระยะยาวซึ่งกรณีดังแดงในพัทลุงแสดงให้เห็นว่าภัยดังกล่าวไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยกำลังเพียงอย่างเดียว ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 รัฐบาลต้องเพิ่มการป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ระยะยาวโดยการเร่งพัฒนาพื้นที่ในชนบทและโครงการพัฒนาในด้านหนึ่งของกรมที่ดินและกระทรวงมหาดไทยนำไปสู่การเร่งรัดออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน โดยเริ่มต้นจากการเร่งออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ต่อมาในพ.ศ. 2523 รัฐบาลและกรมที่ดินจึงดำเนินการเร่งรัดออกโฉนดที่ดิน แต่กรณีจังหวัดพัทลุงได้แสดงให้เห็นว่าการเร่งรัดพัฒนาพร้อมกับการปราบปรามด้วยกำลังยังไม่สามารถแก้ปัญหาภัยคอมมิวนิสต์ได้ อีกทั้งโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุงยังแสดงว่า แม้โครงการเร่งออกโฉนดที่ดินจะเกิดขึ้นในบริบทสงครามเย็นที่มีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ แต่โครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินดังกล่าวดำเนินไปได้เนื่องจากแนวทางได้รับการสนับสนุนระบบทุนนิยมเสรีเท่านั้นและปัญหาเรื่องภัยคอมมิวนิสต์ยุติลงตั้งแต่ง่อนการดำเนินโครงการเร่งออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุงที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกแล้ว

สรุป

การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ที่นำไปสู่การปราบปรามในกรณีดังแดงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกรณีดังแดงเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงว่าวิธีการปราบปรามอย่างรุนแรงเป็นวิธีที่ไม่สามารถแก้ปัญหาภัยคอมมิวนิสต์ได้ รัฐบาลจึงเริ่มหาแนวทางใหม่เพื่อหาฐานแนวร่วมจากประชาชนมากขึ้นโดยรัฐบาลเริ่มใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมพร้อมไปกับการพัฒนาภายใต้การชี้นำของสหรัฐอเมริกาในการประกาศนโยบาย 66/23 และใช้วิธีการพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่องตามแนวทางของธนาคารโลก การใช้แผนได้รื้อฟื้นซึ่งใช้การพัฒนานำการใช้กำลังทหารในการปราบคอมมิวนิสต์ในภาคใต้ พรรคคอมมิวนิสต์จึงค่อยๆ สูญเสียฐานสนับสนุนและยุติการเคลื่อนไหวในที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ในพัทลุงเริ่มสลายตัวไปแล้วแต่การพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนยังเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนพึงพอใจกับการทำงานของรัฐบาลและป้องกันไม่ให้เกิดพรรคคอมมิวนิสต์กลับมาเคลื่อนไหวได้อีกครั้ง การแก้ปัญหาความยากจนของประเทศไทยจึงดำเนินไปโดยการสนับสนุนของธนาคารโลกภายใต้แนวความคิดเสรีนิยมใหม่ของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการเพิ่มความมั่นคงทางที่ดินด้วยการเพิ่มสิทธิใน

ที่ดินผ่านการออกโฉนดที่ดินอย่างเร่งด่วนในจังหวัดพัทลุง จึงกล่าวได้ว่ากรณีดังที่เกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบทางอ้อมแบบเป็นลูกโซ่ที่เชื่อมโยงกับวาทกรรมการพัฒนาและนำมาสู่การเร่งรัดออกโฉนดที่ดินตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ในที่สุด

ท้ายที่สุดแล้วการออกโฉนดที่ดินยังไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนในจังหวัดพัทลุงให้หมดไปได้ อีกทั้งโครงการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในจังหวัดพัทลุงที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาภัยคอมมิวนิสต์ เนื่องจากปัญหานี้ได้ยุติลงไปแล้วตั้งแต่ก่อนโครงการเริ่มขึ้นในจังหวัดพัทลุงแล้ว

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ชิตช่วง. (2556). **เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่**. เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมที่ดิน. (2514). **รายงานกิจการกรมที่ดิน พ.ศ. 2510 - 2512**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมที่ดิน. (2524). **รายงานประจำปีกรมที่ดิน พ.ศ. 2522**. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- กรมที่ดิน. (2548). **รายงานประจำปีกรมที่ดิน พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ กรมที่ดิน.
- พลเอกสายหยุด เกิดผล. (2537). **บทเรียนของใคร**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- เพิ่มสุข. “ความก้าวหน้าโครงการน.ส.3 โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ”. **วารสารกรมที่ดิน** 19,6 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2516) : 60 - 65.
- วัยอาจ, เดวิด เค. (2556). **ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป**. แปลโดย กาญจน์ ละอองศรี (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- สมยศ เพชรและคณะ. (2549). **การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น "กรณีถึงแดง" ร่วมกันของชุมชนกิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2521). **รายงานสำมะโนเกษตร 2521**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2515). **บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2515**.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2527). **บันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2527**.
- สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. **เอกสาร ก/ป72518/9**.
- เสน่ห์ จามริก. (2549). **สิทธิมนุษยชนไทยในกระแสโลก**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- โสภณ ชัยสุวรรณ. “โครงการที่ธนาคารโลกจะช่วยเหลือกรมที่ดิน”. **วารสารกรมที่ดิน** 29,4 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2526) : 4-16.
- หาญ สีนานนท์. (2527). **อุดมการณ์ทางการเมือง**. กรุงเทพฯ : สื่อสาร.
- Larsson,Tomas Henrik. (2007). **Capitalizing Thailand: Colonialism, communism, and the political economy of rural land rights**. Doctoral dissertation, Cornell University.
- Legal ISC Files. (1984). **Thailand - Land Tilting Project: Loan 2440 - Loan Agreement - Conformed**. (Online).Available: <http://documents.worldbank.org/curated/en/1984/06/18218354/thailand-land-tilting-project-loan-2440-loan-agreement-conformed>. (Accessed 1 September 2014).

World Bank. (1984). **Thailand - Land Titling Project**. (Online). Available: <http://documents.worldbank.org/curated/en/1984/05/722775/thailand-land-titling-project>. (Accessed 1 September 2014).

Translated Thai References

- Chaisuwan, S. "Projects that World bank will aid Department of Lands" **Journal of Department of lands** 29, 4. (July - August 1983): 4 - 16.[in Thai]
- Chitchang, K. (2013). **Teaching Document of Modern Thai History**. Teaching Document of Modern Thai History Class, Bangkok : Kasetsart University.[in Thai]
- Department of Lands. (1971).**Department of Lands Report1967-1969**. Bangkok : RongphimSuanthongthin.
- Department of Lands. (1982).**Annual report 1980Department of Lands Ministry of Interior**. Bangkok : P Sumphanpanit. [in Thai]
- Department of lands.(2005).**Annual report 2004Department of Lands Ministry of Interior**. Bangkok: Printing Division Department of Lands. [in Thai]
- Jamaric, S. (2006). **Human rights in global perspective**. Bangkok : Thailand research Fund. [in Thai]
- Kerdphol, S. (1994). **Whose lesson is it?**.Banglok : Aroonkarnpim.[in Thai]
- Leenanonth, H. (1984). **Political Ideology**. Bangkok : Suesarn. [in Thai]
- National Achieves of Thailand. **Documentk/p72518/9**. [in Thai]
- NationalStatistical Office. (1978). **1978 Agricultural Census Report Thailand**. Bangkok : National Statistical Office. [in Thai]
- Petchara, S.(2006). **Local history study of Red Barrel incident: The Study With community of KingamphoeSrinagarindraPhatthalung**. Bangkok : National Research Council of Thailand. [in Thai]
- Phoemsuk. "Development of N.S.3 by Arial photographProject." **Journal of Department of Lands**19, 6. (November-December 1973) : 60 - 65. [in Thai]
- The Secretariat of the Cabinet. (1984).**Recordsofcabinet meetingsof9 October 1984**. [in Thai]
- Wyatt, David K. (2014). **Thailand: A Short History**. Translate by Kanchanee La-onsri. (ed). Bangkok: The Foundation for Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Project. [in Thai]